

CHRONOLOGIE

HISTORISCHE CONTEXT: NEDERLAND

Het maken van een eenvoudige tijdbalk kan leerlingen vaak helpen bij het begrijpen van de geschiedenis, maar wordt door veel leerlingen niet enthousiast ontvangen. Natuurlijk moeten leerlingen de belangrijkste jaartallen kennen, maar dat is vaak niet het doel. Leerlingen moeten bijvoorbeeld veranderingen zien, continuïteiten herkennen, door historische analogieën het heden kunnen verklaren of in ieder geval oorzaken en gevolgen zien. In de werkvorm 'Chronologie' gaan leerlingen met al deze zaken aan het werk en komt de eenvoudige tijdbalk tot leven.

De 'Chronologie' laat leerlingen:

- leren argumenteren en redeneren
- leren de dimensie tijd ervaren
- het nut van feitelijke kennis ervaren
- historisch denken

Onderwerp	De historische context 'Nederland'
Activiteit	Leerlingen doorlopen verschillende rondes waarin ze uiteenlopende activiteiten moeten verrichten
Tijdsduur	De werkvorm duurt 50 minuten, inclusief nabespreken
Beginsituatie	Niveau: bovenbouw havo In de klas is de hele historische context behandeld
Instrueren	Wat: de historische context 'Nederland' nogmaals bestuuren Hoe: in tweetallen doorloop je verschillende rondes waarin je ontwikkelingen, afbeeldingen en bronnen op de juiste plek moet leggen Waarom: om nogmaals de belangrijkste gebeurtenissen en personen in een bredere context te plaatsen
Uitvoeren	Leerlingen doen de activiteiten in tweetallen. De leerlingen krijgen een opdrachtenblad en een uitwerkblad (print deze op A3-formaat).
Nabespreken	Wat: wat heb je geleerd? Welke ontwikkelingen zie je? Hoe: hoe hebben jullie het gedaan? Wat deden jullie waardoor het goed ging? Waarom: zo herhaal je nogmaals de historische context 'Nederland' Advies is om iedere ronde 10 minuten te laten duren en deze dan vervolgens gezamenlijk na te bespreken (dit om te voorkomen dat leerlingen gedurende het proces niet te herstellen fouten maken).

Literatuurverwijzingen:

- Havekes, H. (red.), *Geschiedenis doordacht: Actief Historisch Denken 2* (Boxmeer, 2005).
- Fisher, P. (red.), *Thinking Through History* (Londen, 2000).
- Vries, J. de (red.), *Actief Historisch Denken: Opdrachten voor activerend geschiedenisonderwijs* (Boxmeer, 2004).

Deze werkvorm is volledig tot stand gekomen om geschiedenisdocenten te inspireren activerende didactiek toe te passen in hun lessen. Mocht u van mening zijn dat in deze specifieke werkvorm content gebruikt is waarover u copyright beschikt, kunt u zich wenden tot de beheerder van de website.

CHRONOLOGIE

HISTORISCHE CONTEXT: NEDERLAND

De geschiedenis van Nederland tussen 1948 en 2008 kent vele belangrijke en interessante gebeurtenissen, die onderverdeeld kunnen worden in politieke, economische en sociaal-culturele fenomenen. In deze werkvorm ga je nog een keer met deze gebeurtenissen aan de slag.

Tussen 1945 en 1948 vonden verschillende politieke, economische en sociaal-culturele gebeurtenissen plaats, die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van een economisch sterk, multicultureel en politiek betrokken land. In deze werkvorm gaan we proberen de belangrijkste gebeurtenissen te definiëren, te duiden en te verwerken.

Ronde 1

We beginnen in deze eerste ronde met de economische ontwikkeling van Nederland. Economische veranderingen hebben namelijk een belangrijke invloed op politieke en sociaal-culturele fenomenen. Bestudeer onderstaande gebeurtenissen en plaats de letter van iedere gebeurtenis in het juiste vakje onder de grafiek in de tijdbalk.

- A. Een jaar na de **oliecrisis** nam de economische groei sterk af en er dreigde een economische crisis. Er ontstond voor het eerst in 25 jaar weer grootschalige werkloosheid. Vooral de industrie werd hard geraakt.
- B. Economisch ging het niet goed met Nederland, vergaande Europese samenwerking vond er wel plaats. In dit jaar maakte de gulden plaats voor de euro.
- C. Nu het economisch beter gaat, de **geleide loonpolitiek** vaarwel is gezegd, en er sprake is van continue groei, wordt de **verzorgingsstaat** opgebouwd. In dit jaar komt de Wet Arbeids Ongeschikt (WAO) tot stand.
- D. De Nederlandse economie wordt hard getroffen door een bankencrisis. Een jaar later kromp de economie met bijna vier procent, iets dat nog niet eerder vertoond was in de Nederlandse geschiedenis.
- E. De Nederlandse staat besluit om PTT te **privatiseren** om daarmee inkomsten te genereren. De economie groeide met zo'n vier procent ten opzichte van het vorige jaar.
- F. De economie was *booming*, met een groei van meer dan acht procent ten opzichte van het vorige jaar. Er ontstond krapte op de arbeidsmarkt, waardoor gastarbeiders uit het buitenland werden gehaald. In dit jaar werd er een wervingscontract met Turkije gesloten.
- G. Door de Marshallhulp krijgt de Nederlandse economie een enorme *boost*. De economie groeit beduidend hard, waardoor het CBS een groei constateert van meer dan zeven procent ten opzichte van het jaar ervoor.
- H. De economie kende een krimp, voor het eerst sinds de jaren 1960. Het gevolg was duidelijk: er moest bezuinigd worden op de verzorgingsstaat. Dit gebeurde onder premier Lubbers.
- I. De economie herstelt zich duidelijk na een periode van krimp. Dit was het gevolg van Europese samenwerking, het beperken van handelsbelemmeringen en globalisering.

Ronde 2

In deze tweede ronde gaan we kijken naar belangrijke politieke gebeurtenissen in Nederland tussen 1948 en 2008. Bestudeer onderstaande gebeurtenissen en plaats het cijfer in het juiste vakje onder de tijdbalk.

1. Een poging moslims in Bosnië te beschermen tegen Bosnische Serviërs leidde tot een grote genocide, waar de licht bewapende Nederlandse VN-soldaten maar weinig tegen konden doen.
2. Vrouwen werden lange tijd **handelingsonbekwaam** geacht. In dit jaar kwam daar wettelijk verandering in. Mannen en vrouwen hadden voortaan gelijke rechten en plichten.
3. Suriname wordt onafhankelijk van Nederland. Surinaamse Nederlanders trekken in grote aantallen naar Nederland.
4. Door de aanslagen op de Twin Towers in New York nam de **polarisatie** in Nederland toe: heftige debatten over migratie en de islam, aangevoerd door Pim Fortuyn, waren het gevolg.
5. De spanningen in de Koude Oorlog lopen hoog op. Grote demonstraties vonden plaats in Amsterdam, tegen het plaatsen van kernwapens in Nederland.
6. De VVD en het CDA gaan samenwerken onder premier Lubbers. Economisch ging het slecht met Nederland, waarop een liberaal beleid, gericht op meer vrijheid voor bedrijven, het gevolg was.
7. Door het verdrag van Schengen konden burgers uit landen als Duitsland, Frankrijk, Nederland, België en Luxemburg, vrij reizen zonder grenscontroles
8. Na de Tweede Wereldoorlog regeerden niet langer confessionele partijen, maar juist **rooms-rode kabinetten**, ofwel een samenwerking van de Katholieke Volkspartij (KVP) en Partij van de Arbeid (PvdA).
9. De uitbreiding van de verzorgingsstaat was alleen mogelijk door een goede samenwerking tussen werkgevers en werknemers, ofwel de **sociale partners**. Overleggen was erg belangrijk, ofwel het **poldermodel**.
10. De PvdA, de VVD en D'66 gaan samenwerken in zogeheten 'paarse' kabinetten, onder leiding van premier Kok. Het was voor het eerst dat er geen confessionele partij in de coalitie zat.

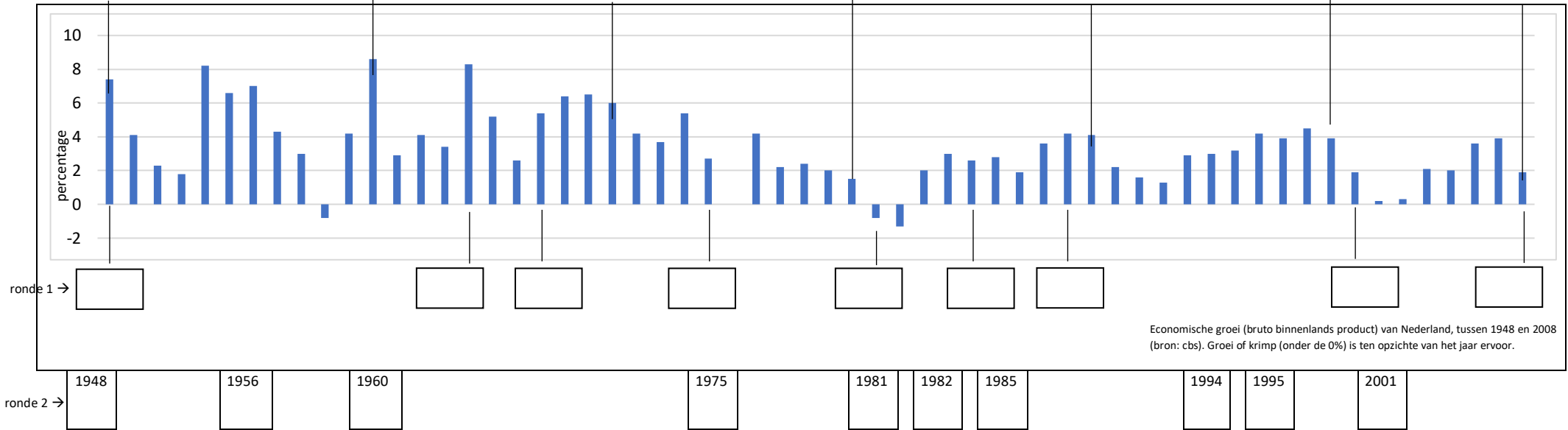
Ronde 3

Als laatste gaan we kijken naar verschillende belangrijke sociaal-culturele ontwikkelingen in de periode 1948-2008. De focus hierbij ligt op enkele jongerenbewegingen. Bestudeer de afbeeldingen onder de tijdbalk, plaats de naam van de juiste jongerenbeweging eronder en typeer de beweging met een van onderstaande woorden.

Jongerenbewegingen	Typeringen
Hippies	Vredelievend
Krakers	Tegen racisme
Gabbers	Stoere jongeren
Provo's	Trainingspakken en feesten
Nozems	Tegen gezag
Punkers	Tegen gezag
Rappers	Tegen woningnood

Ronde 4

Bij de Historische Context 'Nederland, 1948-2008' horen verschillende kenmerkende aspecten. Deze zijn onder de tijdbalk opgenomen. Bekijk nogmaals de eerste drie ronden en plaats telkens achter een kenmerkend aspect een politieke, economische en sociaal-culturele gebeurtenis. In de grijze vakken hoeft niets te worden ingevuld.

ronde 4 →

Kenmerkend aspect	Politiek	Economisch	Sociaal-cultureel
De dekolonisatie maakte een einde aan de westerse hegemonie in de wereld			
De verdeling van de wereld in twee ideologische blokken in de greep van een wapenwedloop en de daaruit voortvloeiende dreiging van een atoomoorlog			
De toenemende westerse welvaart die vanaf de jaren 1960 van de 20 ^e eeuw aanleiding gaf tot ingrijpende sociaal-culturele veranderingsprocessen			
De eenwording van Europa			
De ontwikkeling van pluriforme en multiculturele samenlevingen			

